

פרשת מצורע

ואיש אשר יגע במשכבו יכבס בגדיו ורחץ במים וטמא עד הערב (טו, ה)

בתו"כ (קלג) איתא במשכבו ולא "הגזול", או יכול שאני מוציא את "הגנוב" ת"ל טמא, ר"ש אומר במשכבו ולא "הגנוב", או יכול שאני מוציא את "הגזול" ת"ל טמא, אמרו לו מה ראית לרבות זה ולהוציא את זה.

לכאורה תמוה, דהא אף הם ממעטין גזול ומרבין גנוב ומה פשר שאלתם לר"ש מה ראית לרבות זה ולהוציא את זה.

והנראה ע"פ מה דתנן בתוספתא (בבא קמא י, ב) זה הכלל כל גזילה שהיא בעינה ולא שינה אותה מבריייתה אומר לו הרי שלך לפניך, והובא גם בירושלמי (ב"ק ט, א) משמיה דר' יעקב. ועיין בתוס' רי"ד (ב"ק סה) שהוכיח באורך דגנב אינו יכול לומר הרי שלך לפניך משום דכתיב ביה (שמות כב, ג) "חיים שנים ישלם", אחייה לקרן כעין שגנב.

וא"כ א"ש, דלעולם כולהו מיירי קודם יאוש אך הכא במשכב שאין לו טהרה במקוה ואין לו תקנה אלא שבירה, וכדמשמע בתו"כ (שם), א"כ כיון דנטמא הרי הפסידו הרבה כיון שעומד לשבירה, אמנם כיון שאין הגנב יכול לומר הרי שלך לפניך לכך בגנב ריבתה התורה לטומאה דהוי כמשכבו, דשוב אין בעל הבית מקפיד אם ישכב עליו כיון שבלאו הכי מחויב לשלם לו אחר. משא"כ גזלן כיון שיכול לומר הרי שלך לפניך א"כ מקפיד הבעל הבית ולא שולו הוא.

מעתה מובן למה טענו כלפי ר"ש למה מיעט מ"במשכבו" את הגנוב וריבה את הגזול כיון דאיפכא הוא כדאמרן.

מקור: משך חכמה